

Briselē, 4.12.2017.
COM(2017) 727 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS PADOMEI UN EIROPAS PARLAMENTAM

**par Direktīvas 2010/75/ES īstenošanu un galīgajiem ziņojumiem par iepriekšējiem
tiesību aktiem**

1. Ievads

i. Konteksts

Rūpniecisko emisiju direktīva¹ (RED) ir galvenais ES tiesību akts, kurš reglamentē rūpnieciskās emisijas un kura mērķis ir panākt būtiskus ieguvumus videi un cilvēku veselībai, it sevišķi paredzot labāko pieejamo tehnisko paņēmieni (LPTP) obligātu izmantošanu. RED darbības jomā ietilpstošās nozares rada lielu daļu no kopējā piesārņojuma apjoma (emisijas gaisā un ūdenī un atkritumu rašanās) Eiropā. Tiek lēsts², ka tās rada aptuveni 23 % no kopējam emisijām gaisā. Situācija nav tik skaidra, runājot par emisijām ūdenī, taču tiek lēsts, ka šīs nozares rada 20–40 % no smago metālu emisijām un 30–60 % no piesārņojošām vielām, kas nav uzturvielas un organiskais ogleklis.

Saskaņā ar 7. vides rīcības programmu³, rūpniecības nozarei pārņemot RED noteiktos LPTP, tiks radīti labāki resursu izmantošanas modeļi un samazinātas emisijas no ES lielākajām rūpnieciskajām iekārtām, tādējādi būtiski sekmējot novatorisku tehnisko paņēmieni izstrādi, padarot ekonomiku videi nekaitīgāku un ilgtermiņā samazinot izmaksas rūpniecības nozarē.

RED ir labāka regulējuma centieni rezultāts, jo tā apvieno, racionalizē un vienkāršo vairākus tiesību aktus. Tā ir integrēts tiesību akts, kura noteikumi par atļaujām aizstāj vecās sistēmas, kas paredzēja vairākas atļaujas. Viena no nodaļām attiecas uz sistēmu, saskaņā ar ko izsniedz atļaujas un kas attiecas uz LPTP, savukārt citās ir īpaši noteikumi attiecībā uz svarīgākajām nozarēm, it sevišķi lielām sadedzināšanas iekārtām, atkritumu (līdz)sadedzināšanas iekārtām un iekārtām, kurās izmanto organiskos šķīdinātājus.

LPTP atsauces dokumentus (turpmāk — LPTP atsauces dokumenti) izstrādā Eiropas Komisijas Kopīgā pētniecības centra Eiropas Piesārņojuma integrētās novēršanas un kontroles birojs (*EIPPCB*). Šis paraugprocess paredz visu ieinteresēto personu pilnvērtīgu līdzdalību uz pierādījumiem balstītā procesā atbilstīgi labāka regulējuma nosacījumiem. LPTP atsauces dokumentos ir LPTP secinājumi, kas pēc Komisijas īstenošanas lēmumu pieņemšanas par šiem secinājumiem iegūst juridisku spēku. LPTP secinājumi katrai nozarei nodrošina LPTP sistēmu, kas kompetentajām iestādēm ir jāņem vērā, izsniedzot atļaujas.

RED ir paredzēts, ka Komisijai ir vispirms Padomei un Parlamentam jāziņo par īstenošanas sākotnējo posmu un pēc tam jāsniedz ziņojums ik pēc trim gadiem. Šajā ziņojumā ir sniegts kopsavilkums par dalībvalstu ziņojumiem attiecībā uz īstenošanas sākotnējo posmu (2013) un aprakstītas citas saistītās īstenotās darbības, sniegts pārskats par Komisijas pašreizējiem saistītajiem pasākumiem un aplūkota turpmākā rīcība.

Tā kā šis ir Komisijas pirmais ziņojums saskaņā ar RED, tas ietver arī dalībvalstu galīgos ziņojumus saskaņā ar iepriekšējiem tiesību aktiem.

2. Dalībvalstu ziņojumi par iepriekšējiem tiesību aktiem

Ir novērtēti dalībvalstu ziņojumi par iepriekšējiem tiesību aktiem, un šo ziņojumu kopsavilkumi ir publicēti Komunikācijas un informācijas centrā pārvaldes iestādēm, uzņēmumiem un iedzīvotājiem (*CIRCABC*)⁴.

¹ Direktīva 2010/75/ES par rūpnieciskajām emisijām (piesārņojuma integrēta novēršana un kontrole), OV L 349, 19.12.2012., 57.–65. lpp.

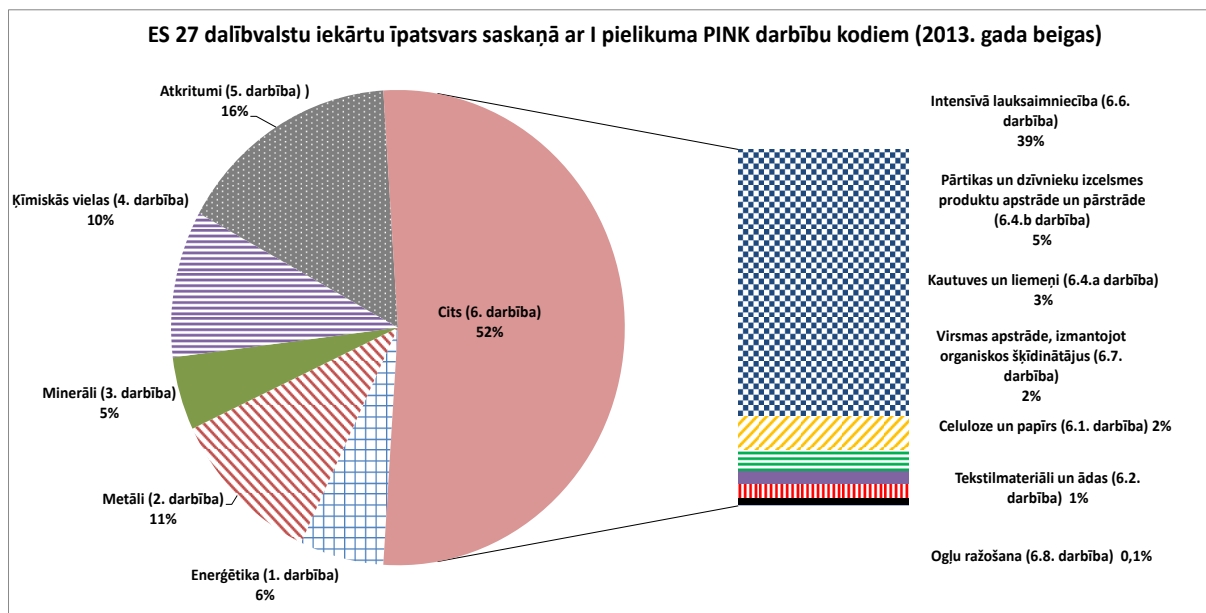
² „*Contribution of industry to pollutant emissions to air and water*” (Rūpniecības radītās piesārņojošo vielu emisijas gaisā un ūdenī), AMEC, 2014. gada septembris, ISBN 978-92-79-39499-7.

³ 2013. gada 20. novembra Lēmums Nr. 1386/2013/ES par vispārējo Savienības vides rīcības programmu līdz 2020. gadam „Labklājīga dzīve ar pieejamajiem planētas resursiem”, OV L 354, 28.12.2013., 171.–200. lpp.

⁴ CIRCABC>environment>IED>Library>Studies> Article 73 review reports>Final reports.

i. Piesārņojuma integrētās novēršanas un kontroles direktīva (PINKD)

Dalībvalstis ir iesniegušas galīgos ziņojumu saskaņā ar PINKD⁵ par šīs direktīvas pēdējo pārskata periodu, proti, 2012.–2013. gadu. Visas dalībvalstis sniedza atbildes uz lielāko daļu anketas jautājumu, iesūtot pietiekamus datus, lai novērtētu direktīvas īstenošanu un sniegtu komentārus par to. Dalībvalstis kopumā sniedza informāciju par 51 528 PINK iekārtām, kuras darbojās 2013. gada beigās. Galvenā paziņotā darbība ir atspoguļota attēlā turpmāk (tas attiecas tikai uz ES 27 dalībvalstīm, jo Horvātija par dalībvalsti kļuva 2013. gada vidū).

Lielākā daļa dalībvalstu nenorādīja uz nekādām būtiskām izmaiņām PINKD īstenošanā kopš iepriekšējā pārskata perioda. Paziņotās izmaiņas bija galvenokārt saistītas ar RED transponēšanu un īstenošanu. Dažas dalībvalstis arī norādīja uz sarežģījumiem atļauju izsniegšanas procedūru koordinēšanas dēļ gadījumos, kad atļauju izsniegšanas procesā bija iesaistīta vairāk nekā viena kompetentā iestāde.

ii. Lielu sadedzināšanas iekārtu direktīva (LSID)

Būtisku īpatsvaru no kopējām SO₂, NO_x un putekļu emisijām gaisā, kā arī no citām piesārņojošām vielām, piemēram, dzīvsudraba, rada lielas sadedzināšanas iekārtas (LSI). Pirms RED pieņemšanas uz LSI attiecās īpašs tiesību akts, proti, LSID⁶. Ar RED atcēla LSID un noteica stingrākas emisiju robežvērtības (ERV).

LSID deva Komisijai pamatu pieprasīt, lai reizi gadā tiktu sniegti LSI emisiju dati. Kopš 2013. pārskata gada dalībvalstis ir reizi gadā iesniegušas emisiju datus Eiropas Vides aģentūras pārvaldītajā datubāzē⁷. Komisija turpina meklēt iespējas, kā racionalizēt un vienkāršot ziņošanas prasības. Viens no piemēriem ir LSI datubāzes datu kopas iepriekšēja papildināšana ar šo iekārtu identifikatoriem, kurus izmanto Eiropas Piesārņojošo vielu un

⁵ Direktīva 2008/1/EK par piesārņojuma integrētu novēršanu un kontroli.

⁶ Direktīva 2001/80/EK par ierobežojumiem attiecībā uz dažu piesārņojošo vielu emisiju gaisā no lielām sadedzināšanas iekārtām.

⁷ Sk.: <http://www.eea.europa.eu/data-and-maps/data/lcp>.

izmešu pārneses reģistrā⁸, un savienošana ar iepriekš iesniegtiem datiem par iekārtu. Jaunākais pieejamais pārskata gads ir 2015. gads. Gada dati par katru iekārtu ietver SO₂, NO_x un putekļu emisijas, kā arī kopējo ievadīto enerģiju, kas saistīta ar neto siltumietilpību (dalījumā pēc kurināmā veida). Sākot ar 2016. gadu, LSI datu paziņošana saskaņā ar LSID ir aizstāta ar datu paziņošanu saskaņā ar RED, kas paredz detalizētāku informāciju.

iii. Atkritumu sadedzināšanas direktīva (ASD)

Dalībvalstis ir iesniegušas galīgos ziņojumu saskaņā ar ASD⁹ par šīs direktīvas pēdējo pārskata periodu, kas aptver 2012.–2013. gadu. Kopumā saistībā ar direktīvas darbību netika konstatētas nekādas būtiskas problēmas.

iv. Šķīdinātāju emisiju direktīva (ŠED)

Dalībvalstis ir iesniegušas galīgos ziņojumu saskaņā ar ŠED¹⁰ par šīs direktīvas pēdējo pārskata periodu, kas aptver 2012.–2013. gadu. Direktīva attiecas uz aptuveni 50 000 iekārtu (precīzs skaits nav droši zināms). Kopumā saistībā ar direktīvas darbību netika konstatētas nekādas būtiskas problēmas, lai gan dažas problēmas atklājās saistībā ar operatoru uzraudzības datu paziņošanu.

Secinājumi par iepriekšējiem tiesību aktiem

Saistībā ar iepriekšējiem tiesību aktiem nav atklājušās nekādas būtiskas atbilstības problēmas. Tomēr iespējams, ka vajadzētu rūpīgāk izskatīt dažas no problēmām, kas minētas saistībā ar PINKD. Neraugoties uz uzlabojumiem, paziņotā informācija, it sevišķi skaitliskie dati par pārbaužu skaitu (piemēram, apmeklēto iekārtu kopējais skaits, tādu apmeklējumu skaits, kuru laikā veikti emisiju mērījumi), joprojām ir nepietiekama. Daļēji tas varētu būt jautājumu formulējuma dēļ, jo dalībvalstis tos, šķiet, ir interpretējušas dažādi.

Vairākas dalībvalstis norādīja, ka tām trūkst darbinieku, lai spētu izpildīt ar PINKD īstenošanu saistītos uzdevumus, turklāt tām ir ierobežoti finansiālie resursi kompetentās iestādes darbinieku pieņemšanai darbā un apmācīšanai. Tas varētu būt saistīts ar darbu, kas bija jāizdara pārejai no PINKD uz RED, tādēļ pastāv iespēja, ka tagad kompetentās iestādes spēs tikt galā ar noslodzi.

Tika ziņotas zināmas grūtības definīciju interpretēšanā, proti, radās jautājums, vai pēc kādas procesa daļas pārtraukšanas (iekārtas daļēja slēgšana) vai pēc ražošanas jaudas pastāvīgas samazināšanas iekārta vairs nebūtu uzskatāma par PINKD darbības jomā ietilpstošu.

Svarīgs jautājums, ar ko saistībā ir nepieciešams uzlabojums, bija LPTP pārņemšanas pakāpe. To risināja, ieviešot pienākumu atjaunināt atļaujas saskaņā ar LPTP secinājumiem, kā izklāstīts RED.

3. RED īstenošana

i. RED transponēšanas statuss

Komisija ir saņēmusi visu dalībvalstu transponēšanas tiesību aktus un novērtējusi transponēšanas pabeigtību.

⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 18. janvāra Regula (EK) Nr. 166/2006 par Eiropas Piesārņojošo vielu un izmešu pārneses reģistra ieviešanu un Padomes Direktīvu 91/689/EEK un 96/61/EK grozīšanu.

⁹ Direktīva 2000/76/EK par atkritumu sadedzināšanu.

¹⁰ Direktīva 1999/13/EK par gaistošu organisko savienojumu emisijas ierobežošanu no organiskiem šķīdinātājiem noteiktos darbības veidos un iekārtās.

Komisija ir arī novērtējusi visu dalībvalstu pieņemto transponēšanas pasākumu atbilstību RED. Neskaidras vai kļūdainas transponēšanas gadījumos Komisija uzsāka divpusējus dialogus ar attiecīgajām dalībvalstīm. Līdz šim ir uzsākts divdesmit viens šāds dialogs.

ii. Dalībvalstu ziņojumi

Komisijas Īstenošanas lēmumā 2012/795/ES¹¹ (turpmāk — lēmums) ir noteikta informācija, kas dalībvalstīm ir jāpaziņo Komisijai par RED īstenošanu. Minētā lēmuma I pielikumā ir noteikta informācija, kas Komisijai ir jāsaņem līdz 2014. gada septembrim, savukārt II pielikumā ir noteikta informācija, kura vajadzīga līdz 2017. gada septembrim.

Lēmumā ir noteikts, ka dalībvalstīm ir jācenšas ziņojumus iesniegt elektroniski. Lai to veicinātu, Komisija ir noslēgusi līgumus par vajadzīgo elektronisko ziņojumu iesniegšanas rīku izstrādi. Ņemot vērā vairākas radušās problēmas, šo projektu izpilde kavējas, attiecīgi ziņojumu iesniegšana saskaņā ar lēmuma II pielikuma 2. moduli ir atlikta par vienu gadu (2018. gada 30. septembris 2017. gada 30. septembra vietā). Ziņojumu iesniegšana saskaņā ar 1., 3. un 4. moduli ir atlikta līdz 2018. gada februārim.

Dalībvalstis ir iesniegušas lēmuma I pielikumā noteikto informāciju. Sniegtā informācija ir izvērtēta, un ir publicēts kopsavilkuma ziņojums¹². Lai gan informāciju sniedza visas dalībvalstis, izņemot Somiju, stipri atšķiras sniegto datu detalizētība. Dažās atbildēs transponēšanas tiesību akti ir tikai pieminēti, savukārt citās tie ir sīki un vispusīgi aprakstīti. Kopumā ir sniegta lietderīga informācija par procesiem un pasākumiem, kas veikti RED faktiskās īstenošanas virzienā. Te ietilpst informācija par kritērijiem, ko izmanto neatbilstības noteikšanai, par dažādajām pieejām, lai nodrošinātu LPTP secinājumu izmantošanu atļauju izsniegšanas nosacījumu paredzēšanā, un par vides inspekcijas plāniem.

Tiek gaidīts, ka nākamajā pārskata periodā (kas aptver 2014.–2016. gadu) apkopos daudz plašāku informāciju, jo aizvien vairāk nozarēm tiek pieņemti LPTP secinājumi un dalībvalstis varēs sniegt papildu informāciju par praktiskiem īstenošanas jautājumiem.

Pašlaik Komisija ir sākusi apsvērt ziņošanas prasības laikposmam pēc 2016. gada. Tajās ņems vērā pāreju uz elektroniskajiem ziņojumiem un līdzšinējo pieredzi. Dalībvalstis ir aicinātas paust savu sākotnējo viedokli par turpmākām ziņošanas prasībām, un Komisija ir paredzējusi drīz ierosināt jaunu ziņošanas lēmumu, ņemot vērā pieeju, kas izklāstīta paziņojumā par vides jomā īstenošanās atbilstības pārbaudi¹³, un maksimāli palielinot sinerģiju ar Eiropas Piesārņojošo vielu un izmešu pārneses reģistru (*E-PRTR*).

iii. LPTP atsauces dokumenti

Visām iekārtām, uz ko attiecas RED II nodaļa, saskaņā ar šīs nodaļas prasībām ir jāizmanto LPTP. Lai nodrošinātu, ka ES līmenī tiktu optimāli apzināti LPTP, svarīgākā nozīme ir LPTP atsauces dokumentiem. Šie dokumenti nodrošina vienlīdzīgus konkurences apstākļus un ļauj dalībvalstīm neveikt pašām savus novērtējumus par LPTP, lai izpildītu RED noteiktos pienākumus. Pašlaik ir 31 LPTP atsauces dokuments, un divi atsauces dokumenti attiecas uz RED I pielikuma darbībām. Līdz šim 13 no šiem LPTP atsauces dokumentiem ir atjaunināti saskaņā ar RED.

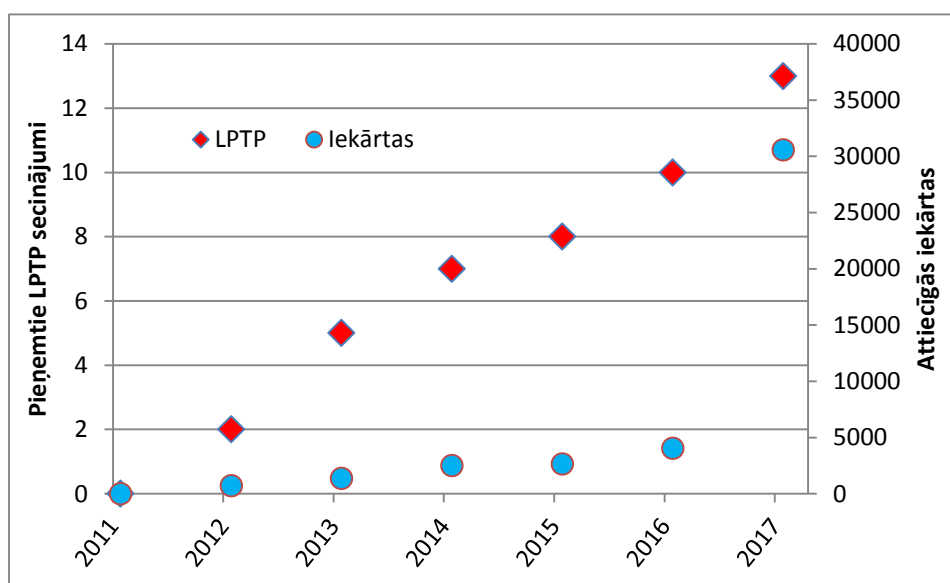
¹¹ Komisijas 2012. gada 12. decembra Īstenošanas lēmums, ar ko nosaka tās informācijas veidu, formātu un iesniegšanas biežumu, kas dalībvalstīm jā dara pieejama saistībā ar ziņošanu par to, kā īstenoja Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2010/75/ES par rūpnieciskajām emisijām, OV L 349, 19.12.2012., 57. lpp.

¹² Sk. 2. zemspītras piezīmi.

¹³ Kā pilnveidot ziņošanas darbības vides jomā, COM(2017) 312.

LPTP atsaucis dokumentu formātu noteica PINKD. Papildus tam, ka ir ietvertas jaunas nozares, svarīgākās izmaiņas, proti, pāreja no PINKD uz RED, nozīmēja, ka tiek oficiāli noteikta informācijas apmaiņa starp Komisiju un ieinteresētajām personām, lai apzinātu LPTP (ko sauc arī par “Seviljas procesu”). LPTP secinājumi ir arī LPTP atsaucis dokumentu galvenais elements, jo šajos secinājumos ir aprakstīti LPTP un ietverti saistoši saistītie emisiju līmeņi (LPTP-SEL), kas attiecas uz LPTP secinājuma izmantošanu. LPTP secinājumus pieņem komitejas procedūrā, pēc kuras Komisija tos pieņem kā īstenošanas lēmumus. Kompetentās iestādes atsaucis uz LPTP secinājumiem, pieņemot nosacījumus atļauju izsniegšanai iekārtām, uz kurām attiecas RED. Šie secinājumi sniedz informāciju lēmumu pieņēmējiem par attiecīgajiem tehniskajiem paņēmieniem, kas ir ekonomiski dzīvotspējīgi un tehniski pieejami rūpniecības nozarēm, lai uzlabotu to vidisko sniegumu.

Diagrammā ir sniegts pārskats par to LPTP secinājumu kopējo skaitu, kas pieņemti kopš RED stāšanās spēkā, un to iekārtu aptuveno kopējo skaitu, kuras skars šie secinājumi. Līdz šim pieņemtie LPTP secinājumi attiecas uz vairāk nekā pusi no RED iekārtām.

Turpmāk tekstā sniegts īss pārskats par galvenajām ar LPTP atsaucis dokumentiem saistītajām problēmām.

Procesa un līdzdalības pārskats

Tā kā LPTP secinājumos ietvertie LPTP-SEL ir saistoši, informācijas apmaiņas process, ko izmanto LPTP atsaucis dokumentu sagatavošanai, tagad ir vairāk vērsts uz informācijas apkopošanu un izvērtēšanu ar mērķi noteikt esošo iekārtu panākto vidisko sniegumu. Tehniskās informācijas apmaiņa saistībā ar katru no LPTP atsaucis dokumentiem notiek tehniskas darba grupas (TDG) ietvaros, kurā ietilpst dalībvalstis, attiecīgās rūpniecības nozares, vides nevalstiskās organizācijas (NVO) un Komisija. TDG vada un koordinē EIPPCB. Piemērojamās procedūras un citi procesa elementi ir detalizēti aprakstīti Komisijas īstenošanas lēmumā¹⁴, kas pieņemts saskaņā ar RED.

¹⁴ Komisijas Īstenošanas lēmums 2012/119/ES, ar ko nosaka pamatnostādņu noteikumus attiecībā uz datu vākšanu un LPTP atsaucis dokumentu sagatavošanu un to kvalitātes nodrošināšanu, kā minēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2010/75/ES par rūpnieciskajām emisijām, OV L 63, 2.3.2012., 1.–39. lpp.

Konfidencialitāte

LPTP atsaucē dokumentu izstrādes laikā var rasties konfidencialitātes problēmas. Principā ES noteikumi par pārredzamību vides jautājumos¹⁵, kas balstās uz Orhūsas konvenciju¹⁶, paredz noteiktas tiesības piekļūt vides informācijai. Tomēr rūpniecības nozares brīvprātīgi sniegtā informācija varētu būt komercnoslēpums. Saskaņā ar dienesta noslēpuma prasību, kas izriet arī no LESD¹⁷ 339. panta, var būt nepieciešama dažu informācijas daļu agregēšana vai anonimizēšana, ja tā nav tieši saistīta ar emisijām vidē, jo tādā gadījumā uzskata, ka pastāv sevišķi svarīgas sabiedrības intereses, lai tiktu izpausta informācija un nodrošināta pārredzamība. Dalībvalstu kompetentajām iestādēm, uz kurām attiecas dienesta noslēpuma noteikumi, vajadzētu būt piekļuvei šādai informācijai, ja tā attiecas uz iekārtām to teritorijā.

Labāks regulējums

LPTP atsaucē dokumentu izstrādes pamatā esošais “Seviljas process” ir unikāls, iekļaujošs un uz faktiem balstīts tehnisks process. Datus apkopo ar plašu anketu palīdzību un pēc tam pārbauda, vēršoties pie visām ieinteresētajām personām. Dokumentus izsūta TDG dalībniekiem, kuri sniedz komentārus un veic salīdzinošu izvērtēšanu, ievērojot pilnīgu pārredzamību. Izmaiņu ieviešanas gadījumā tās ir redzamas. Par galīgajiem secinājumiem TDG tiek panākts konsenss. Ja viedokļi atšķiras, arī tos izklāsta galīgajā LPTP atsaucē dokumentā saskaņā ar kritērijiem, kas noteikti vadlīnijās par informācijas apmaiņas procesu. Komisija uzskata, ka šī sadarbības pieeja ir lielisks labāka regulējuma praktiskais piemērs, lai gan pastāv iespēja, ka tā var nebūt piemērota visām pārējām jomām.

Svarīgi vidiski jautājumi

LPTP atsaucē dokumentu pārskatīšanas laikā uzmanību koncentrē uz jomām, kurās panāks lielākos ieguvumus, proti, uz tā sauktajiem svarīgajiem vidiskajiem jautājumiem (SVJ). Tas nodrošina procesā ieguldīto centienu maksimāli labu rezultātu videi. Komisija ir ierosinājusi kritērijus SVJ apzināšanai¹⁸, un RED 13. panta forums ir šos kritērijus apstiprinājis. Šie kritēriji ir: piesārņojuma vidiskais nozīmīgums; darbības būtiskums; iespēja noteikt jaunus tehniskos paņēmienus, lai būtiski uzlabotu situāciju; un iespēja noteikt LPTP-SEL, kas būtiski uzlabo vides aizsardzību salīdzinājumā ar pašreizējo situāciju.

EIPPCB ir izmantojis šos kritērijus nākamajās LPTP atsaucē dokumentu pārskatīšanās. Komisija ir noslēgusi pakalpojumu līgumu, lai turpinātu izstrādāt metodiku un īstenotu to attiecībā uz vairākām gaidāmām LPTP atsaucē dokumentu pārskatīšanām. Rezultātā tiks izstrādāti SVJ pamatdokumenti izmantošanai LPTP atsaucē dokumentu pārskatīšanas atklāšanas sanāksmēs un nodrošināts stabils pamats TDG lēmumiem par SVJ.

Informācijas apmaiņas procesa novērtēšana

Informācijas apmaiņas process ir LPTP atsaucē dokumentu izstrādes un pārskatīšanas pamatā. Tas nodrošina stabilu pierādījumu bāzi lēmumu pieņemšanai. Lai īstenotu līdz šim

¹⁵ Regula (EK) Nr. 1367/2006 par to, kā Kopienas iestādēm un struktūrām piemērot Orhūsas Konvenciju par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem, OV L 264, 25.9.2006., 13. lpp.

¹⁶ Apvienoto Nāciju Organizācijas Eiropas Ekonomikas komisijas 1998. gada 25. jūnija Orhūsas Konvencija par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem, ko Kопiena apstiprinājusi 2005. gada 17. februārī.

¹⁷ Līgums par Eiropas Savienības darbību, OV C 326, 26.10.2012., 47.–390. lpp.

¹⁸ CIRCABC>Environment>IED>Library>ied_art_13_forum>8th Forum meeting 19 October 2015>Presentations>[5.1 Key environmental issues.pdf](#).

plašāko LPTP atsaucis dokumentu pārskatīšanu (par lielām sadedzināšanas iekārtām), darba grupā bija 289 locekļi, tika aizpildītas 580 iekārtas līmeņa anketas, veikti 24 apmeklējumi uz vietas, izskatīti 225 ziņojumi un gadījuma izpēti un analizēti 8510 komentāri par dokumenta pirmo projektu.

Vēloties uzlabot informācijas apmaiņas procesa darbību, Komisija kopā ar Vācijas Vides ministriju 2014. gadā Berlīnē organizēja RED 13. panta foruma semināru par RED informācijas apmaiņas procesu. Seminārs bija plaši apmeklēts, un tā secinājumi ir publicēti¹⁹. Seminārā atkārtoti apstiprinājās RED lielā ES pievienotā vērtība un lietderība. Tāpat tajā tika ierosināti daži praktiski uzlabojumi, kurus pašlaik īsteno LPTP atsaucis dokumentu pārskatīšanās, piemēram, tīmekļa semināru labāka izmantošana, lai veicinātu TDG locekļu dalību.

iv. Atbilstības veicināšana un īstenošanas atbalsts

Komisija cenšas atbalstīt dalībvalstis saistībā ar RED efektīvas piemērošanas nodrošināšanu. Šajā saistībā tā īsteno turpmāk aprakstītās darbības.

Semināri ar dalībvalstīm un ieinteresētajām personām

Ir lietderīgi organizēt sanāksmes ar dalībvalstīm un citām attiecīgajām ieinteresētajām personām, lai pārskatītu RED īstenošanu, tostarp LPTP atsaucis dokumentu un LPTP secinājumu izstrādi. Tās palīdz agrīni apzināt jomas, kurās rodas problēmas, kā arī vienoties par kopīgām turpmākām pieejām.

Seminārus pēc vajadzības organizē vai nu tikai ar dalībvalstīm, koncentrējot uzmanību uz juridisko īstenošanu, vai arī ar ieinteresētajām personām, kad izskata plašākus jautājumus. Pēc Berlīnes semināra, kurā piedalījās visi foruma locekļi, otrajā seminārā, kas 2016. gadā norisēja Kopenhāgenā, piedalījās tikai dalībvalstu pārstāvji. Komisija plāno 2017. gadā turpināt šo lietderīgo praksi, organizējot dalībvalstu semināru Beļģijā.

Kopenhāgenas seminārā gūtās galvenās atziņas bija, ka dalībnieki semināru uzskatīja par lietderīgu iespēju novērtēt savas valsts līmeņa darbības un ka tie aicināja Komisiju pārskatīt gūto pieredzi saistībā ar atkāpju procedūru saskaņā ar RED 15. panta 4. punktu. Ir publicētas semināra prezentācijas un kopsavilkums²⁰.

Turklāt regulāri tiek organizēti papildu tehniskie semināri, kuros piedalās dalībvalstu eksperti un ieinteresētās personas, lai apkopotu viedokļus par notiekošiem projektiem un pētījumiem. Konkrēti semināri ir plānoti arī 2017. gadā par jaunajiem tehniskajiem paņēmieniem (ar Beļģiju un Zviedriju) un par LPTP ieguldījumu ūdens resursu politikā (ar Vāciju).

Bieži uzdotie jautājumi

Svarīgs Komisijas uzdevums ir palīdzības sniegšana dalībvalstīm RED īstenošanā. Viens no instrumentiem, ko izmanto šajā saistībā, ir bieži uzdotie jautājumi (BUJ), kuri ir pieejami Komisijas tīmekļa vietnē²¹.

Komisija strādā pie šo jautājumu paplašināšanas un atjaunināšanas pēc vajadzības, tostarp pie vairākiem konkrētiem BUJ, kuru nozīme atklājās Kopenhāgenas seminārā. It sevišķi šie BUJ attiecas uz tādiem jautājumiem kā LPTP-SEL diapazonu izmantošana; gadījumi, kad ir jāievēro LPTP secinājumi; un LPTP secinājumi, kuru dēļ ir jāpārskata atļaujas.

¹⁹ CIRCABC>Environment>IED>Library>[Berlin workshop on IED information exchange \(Oct 2014\)](#).

²⁰ CIRCABC>env>ied>Library> Copenhagen workshop on Putting the IED into practice (13-14 April 2016).

²¹ <http://ec.europa.eu/environment/industry/stationary/ied/faq.htm>.

Valstu kompetento iestāžu atbalsta tīkli

Valstu kompetentās iestādes ir galvenās atbildīgās par RED prasību sekmīgu īstenošanu. To uzdevumi ietver atļauju izdošanu, atbilstīgu ERV un citu nosacījumu novērtēšanu, atkāpju pieprasījumu izskatīšanu un kopumā iekārtu pareizas darbības nodrošināšanu. Komisija atbalsta šīs iestādes, lai nodrošinātu salīdzināmas, saskaņotas pieejas valstu līmenī atbilstīgi tiesību aktiem.

Komisija atbalsta darbu, ko veic Eiropas Savienības tīkls vides tiesību aktu ieviešanai un īstenošanai (*IMPEL*), kurš rūpniecisko emisiju jomā vada vairākus projektus²². It sevišķi šie projekti ir saistīti ar: atbalstu RED īstenošanai — RED pamatziņojums; pieredzi saistībā ar atkāpēm no RED LPTP-SEL. Komisija sadarbojas ar dalībvalstu ekspertiem projektu sanāksmēs un uzskata, ka šī zināšanu apmaiņa ir vērtīga.

Izpilde

Tiek uzskatīts, ka pieeja attiecībā uz izpildi saskaņā ar RED ir ļoti progresīva, jo paredz noteiktas iedzīvotāju tiesības piekļūt attiecīgajai informācijai un piedalīties atļauju izsniegšanas procesā. Tas ļauj iedzīvotājiem un NVO panākt atļauju pienācīgu izsniegšanu un to nosacījumu ievērošanu. Nav šaubu, ka Komisija nevarētu faktiski pārbaudīt visus 50 000 atļauju, taču vietējie iedzīvotāji ir ieinteresēti, lai tās būtu atbilstīgas un tiktu izpildītas.

Par pārkāpumu izvērtēšanu pirmām kārtām ir atbildīgas kompetentās iestādes. Tas ir pirmais izpildes līmenis, un tieši pie attiecīgās kompetentās iestādes ir jāvērsas iedzīvotājam vai NVO, kam ir radušās bažas. Arī atļauju pārskatīšana ir svarīgs process, lai periodiski ļautu kaimiņiem vai citām skartām personām paust savas iespējamās bažas, lai tās izskatītu atļauju pārskatīšanas ietvaros.

RED paredz skarto personu tiesības apstrīdēt atļauju nosacījumus un pieprasīt ārkārtas vidiskās inspekcijas. Šī pieeja potenciāli pilnvaro tūkstošiem personu pārraudzīt tiesību aktu darbību. Komisija uzskata, ka par konkrētu neatbilstības gadījumu pārbaudīšanu pirmām kārtām ir atbildīgas valstu administratīvās vai tiesu iestādes, kuru rīcībā ir atbilstīgi resursi, lai risinātu šos jautājumus, ja bažas izrādās pamatotas. Komisija galvenokārt iejauktos sistēmisku nepilnību gadījumā vai gadījumā, ja pārkāpumiem ir ļoti būtiska ietekme uz vidi.

v. LSI pārejas noteikumi

Pateicoties RED, ir vienkāršoti un saskaņoti LSI noteikumi. Lai sekmētu pāreju uz šiem noteikumiem, RED ir paredzēti divi galvenie atvieglojumu veidi, atkāpjoties no vispārējām prasībām.

- **Valstu pārejas plāni (VPP)** — VPP izstrādā dalībvalsts līmenī. Dalībvalsts VPP ietvertām iekārtām tiek piemērots vispārējs emisiju ierobežojums (kas tiek lineāri samazināts laikposmā no 2016. gada līdz 2020. gada vidum). Šajā laikposmā attiecīgajām iekārtām vienlga ir jāievēro LSID ERV. Šī elastība visām attiecīgajām iekārtām nodrošina vairāk laika (līdz 2020. gada vidum), lai panāktu atbilstību RED ERV, un arī elastību saistībā ar investīcijām modernizācijā, kas vajadzīgas, lai panāktu atbilstību. Rezultātā tiek gaidīts, ka samazināsies atbilstības izmaksas un citas problēmas. Šo iespēju ir izmantojušas 15 dalībvalstis.
- **Ierobežota lietošanas laika atkāpes** — šis elastīgums ņem vērā situācijas, kad iekārtām tuvojas to lietošanas laika beigas, tādēļ būtu ekonomiski nelietderīgi tās

²² <https://www.impel.eu/topics/industry-air/>.

modernizēt, lai panāktu atbilstību RED ERV. Tas ļauj esošai iekārtai turpināt darbību ierobežotu skaitu darbības stundu (ne vairāk kā 17 500 stundas) bez papildu investīcijām līdz 2023. gada beigām, vienlaikus ievērojot LSID ERV. Kad ierobežotā lietošanas laika atkāpe beidzas, iekārta ir jāslēdz vai jāmodernizē, lai nodrošinātu atbilstību jaunās iekārtas nosacījumiem. Ierobežota lietošanas laika atkāpes izmanto 24 dalībvalstis. Ārkārtīgi ierobežota iespēja ļāva noteikt, ka ierobežojums ir 32 000 stundas, ja iekārta atbilst četriem RED noteiktiem kritērijiem.

Sākot no 2017. gada, dalībvalstis reizi gadā sniegs datus par katru iekārtu, lai Komisija varētu uzraudzīt šo noteikumu pareizu izmantošanu. Galīgais saraksts ar LSI, kas izmanto dažādos atvieglojumus, ir publicēts *CIRCABC*²³.

v. Inovācijas

RED 27. pantā ir noteikts, ka dalībvalstīm ir jāveicina jaunu tehnisko paņēmieni izstrāde un lietošana un Komisijai jāizstrādā pamatnostādnes, lai palīdzētu dalībvalstīm veikt minēto. Šajā nolūkā visos LPTP atsaucēs dokumentos ir sadaļa par jauniem tehniskajiem paņēmieniem.

ERV noteikšana, pamatojoties uz LPTP, un to vispārēja piemērošana visās rūpniecības nozarēs, nozīmēs lielāka mēroga tirgus rašanos attiecīgajiem LPTP. Rezultātā būtu jāsamazinās izmaksas un jārodas iespējai panākt ieguvumus izmaksu ziņā efektīvākā veidā.

Rodas arī darījumdarbības iespējas uzņēmumiem, kas nodrošina emisiju samazināšanas tehniskos paņēmienus, jo tie tos varēs pārdot plašākos tirgos, ja to tehniskie paņēmieni atbilst LPTP. Tā kā LPTP aizvien vairāk tiek izmantoti globālā mērogā, šīs iespējas pastāv visā pasaulē.

Ir iespējama sinerģija ar citu programmu, piemēram, *LIFE*²⁴, projektiem. Tiek īstenoti centieni, lai pārliecinātos, ka attiecīgie *LIFE* projekti veicina progresīvus tehniskos paņēmienus, un lai nodrošinātu, ka sekmīgi piemēri pēc tam tiktu izmantoti LPTP atsaucēs dokumentu pārskatīšanas procesā.

Komisija vēlas gūt dziļāku izpratni par visu šo ietekmi, tādēļ plāno turpināt darbu šajā jomā, it sevišķi izmēģinot inovāciju novērošanas centru.

vi. Zināšanu bāzes paplašināšana

Komisija turpina pilnveidot savas zināšanas par to rūpniecības nozaru radīto ietekmi uz vidi, uz kurām attiecas RED. Tas palīdz atbalstīt izpratni par jomām, uz kurām ir jākoncentrē uzmanība, un uzlabo tiesību aktu novērtēšanu. Šajā nolūkā Komisija cenšas izmantot pēc iespējas vairāk informācijas avotu. It sevišķi informāciju iegūst no turpmāk uzskaitītajiem avotiem.

Dalībvalstu ziņojumi

Galvenās zināšanas par RED ietekmi nāk tieši no dalībvalstīm, proti, no to oficiālajiem īstenošanas ziņojumiem, kas tiek iesniegti Komisijai. Šā ziņojuma pamatā ir dalībvalstu 2014. gadā iesniegtie ziņojumi.

²³ EUROPA > European Commission>CIRCABC> env > ied > Library > [IED Derogations Lists](#) and EUROPA > European Commission>CIRCABC> env> ied > Library > [TNPs](#).

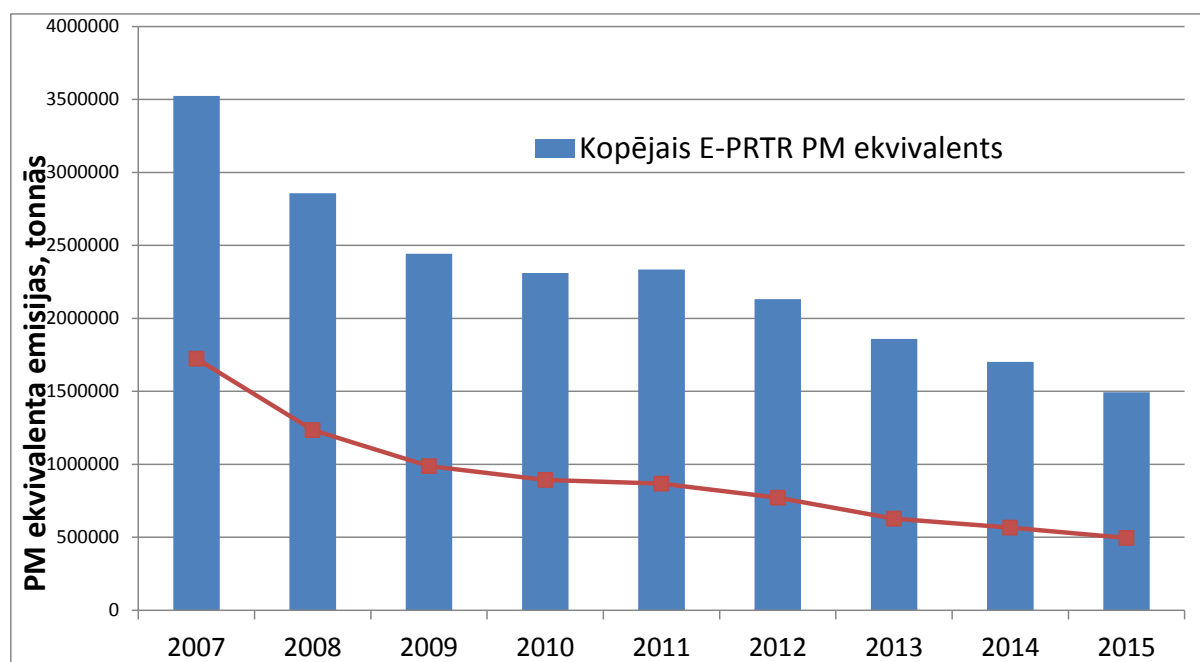
²⁴ *LIFE* ir ES finanšu instruments, kas atbalsta vides, dabas aizsardzības un klimata rīcības projektus visā ES. <http://ec.europa.eu/environment/life/>.

Atbalstoša analīze

Komisija turpina veikt padziļinātus novērtējumus par nozarēm, uz kurām attiecas RED, un par LPTP piemērošanu un ietekmi šajās nozarēs. Komisija pēdējos gados ir veikusi vairākas analīzes, lai uzlabotu savu zināšanu bāzi. Šie ziņojumi ir publicēti CIRCABC RED tīmekļa vietnes sadaļā “Pētījumi”²⁵.

Analīze apstiprina rūpniecības lielo nozīmi daudzu dažādu gaisa un ūdens piesārņojošo vielu emisiju radīšanā. Tā arī parāda, ka laika gaitā ir notikusi emisiju kontroles tehnoloģiju attīstība, vairākiem tehniskajiem paņēmieniem “jauna” statusa vietā saņemot pierādīta LPTP statusu.

Komisijas sagatavošanās darba gaitā saistībā ar Direktīvas par valstīm noteikto maksimāli pieļaujamo emisiju izstrādi tika paredzēta pieeja, izmantojot PM_{2.5} prekursoru emisijas (t. i., galvenokārt PM_{2.5}, SO₂, NO_x, NH₃ un gaistošus organiskus savienojumus (GOS)), lai izstrādātu veidu, kā novērtēt cieto daļiņu (PM) ekvivalenta ietekmi uz priekšlaicīgu mirstību smalko cieto daļiņu dēļ ES mērogā²⁶. Komisija ir sagatavojusi provizorisku novērtējumu par rūpniecisko emisiju tendencēm, pamatojoties uz ziņojumiem E-PRTR ietvaros un uz PM ekvivalenta datiem. Diagrammā ir parādīta emisiju tendence E-PRTR iekārtām kopumā, kā arī tikai LSI. Lai gan šeit ir aplūkots tikai viens vides aspekts (emisijas gaisā) un tikai tā ietekmes apakškopa, vienalga parādās daudzsoļa tendence²⁷.

Runājot par kopējo emisiju samazinājumu, ko nodrošinājuši atsevišķi LPTP secinājumi, ir konstatēts, ka izdarīt galīgus secinājumus ir daudz grūtāk. Komisija šajā jomā turpina veikt analītisku darbu, un 2016. gadā notika seminārs ar ieinteresētajām personām. Tomēr ir skaidrs, ka novērtējums ES līmenī var būt vien samērā vispārīgs, savukārt dalībvalstis var veikt pašas savus detalizētākus novērtējumus un to arī dara.

²⁵ EUROPA > European Commission>CIRCABC> env> ied>Library> studies.

²⁶ <http://ec.europa.eu/environment/air/pdf/TSAP-15.pdf>.

²⁷ Ir atspoguļoti emisiju kopējie dati, kas nav normalizēti, lai ņemtu vērā ražošanas izmaiņas. Komisija plāno veikt turpmāku darbu, lai šajā jomā izstrādātu labākus progresā rādītājus.

vii. LPTP starptautiskā izmantošana

Starptautiskā kontekstā RED, LPTP atsauces dokumentus un LPTP secinājumus uzskata par ES ieguldījumu globālajā procesā, kuru 2002. gadā uzsāka Pasaules samits par ilgtspējīgu attīstību. Tas ļauj arī ārpussavienības valstīm gūt ieguvumus no šā vērīenīgā darba. Piemēram, dažas valstis ES LPTP atsauces dokumentus tulko, lai tos izmantotu savām vajadzībām.

Jo plašāk kontroles īstenošanai vides jomā izmantos LPTP jēdzienus, jo lielāka būs resursu un pierādījumu bāze lēmumu pieņemšanai un LPTP apzināšanai, kā arī izrietošie tirgus spēki, kuri attīstīsies LPTP izstrādes, izvēršanas un pilnveides nolūkā. LPTP līdzīgu pieeju plašāka starptautiskā apguve nodrošinās arī viendabīgākus konkurences apstākļus. Valstis tērē ievērojamus resursus, lai īstenotu, pārskatītu un atjauninātu informāciju par progresīvu rūpniecisko praksi un tehnoloģijām piesārņojuma novēršanai un kontrolēšanai, tādēļ ir vēlams nodrošināt zināšanu un prakses savstarpēju bagātināšanos.

Nemot vērā minēto, viens no virzieniem Komisijas darbā saistībā ar RED ir bijis atbalsts organizācijām citās pasaules daļās, kuras izmanto vai kurām interesē LPTP, un informācijas un pieredzes apmaiņa ar tām. Komisija ir atbalstījusi Izraēlā, Krievijā un Dienvidkorejā notiekošo darbu, kura mērķis ir izstrādāt rūpniecisko atļauju režīmus, kas lielā mērā balstās uz ES LPTP un LPTP atsauces dokumentu pieejām. Komisija ir arī atbalstījusi Enerģētikas kopienas²⁸ pasākumus, lai īstenotu RED vides mērķus attiecībā uz lielām sadedzināšanas iekārtām.

Lai panāktu plašāku tvērumu, Komisija atbalsta arī Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (ESAO) projektu²⁹ šajā jomā un LPTP jēdziena izmantošanu daudzpusējos vides nolīgumos (piemēram, Minamatas konvencijā).

4. Secinājumi

Šis ziņojums ir Komisijas pirmais pārskats par RED īstenošanu un tās pašreizējiem pasākumiem. Komisija no sniegtās informācijas ir izdarījusi vairākus secinājumus:

- RED ir pozitīvs labāka regulējuma piemērs; tā apvienoja un vienkāršoja 7 ES tiesību aktus un izveidoja samērā unikālu, ārkārtīgi pārredzamu un uz sadarbību vērstu procesu LPTP atsauces dokumentu izstrādei;
- lai gan ir pāragri censties saskatīt praktiskos rezultātus, ko nodrošinājusi pāreja uz RED, progress ir pozitīvs;
- rūpniecisko emisiju tendences šķiet daudzsološas;
- nākamos 4 gadus Komisija koncentrēs uzmanību uz LPTP secinājumu pabeigšanu visām rūpniecības nozarēm, uzraugot LSI atvieglojumu izmantošanu un proaktīvi atbalstot dalībvalstis īstenošanā.

Papildus tam, ka Komisija turpinās īstenot šajā ziņojumā aprakstītās darbības, tā uzskata, ka ir lietderīgi apsvērt, kā ilgākā termiņā būtu jāattīstās darbam pie RED īstenošanas un kad būtu piemērots brīdis, lai novērtētu sasniegumus un izskatītu uzlabojumu iespējas. Līdz 2020. gadam Komisija būs saņēmusi dalībvalstu nākamos ziņojumus un būs pieņemta lielākā daļa LPTP secinājumu. Turklāt vairākums LSI pārejas noteikumu būs pietuvojušies to

²⁸ <https://www.energy-community.org/>.

²⁹ <http://www.oecd.org/chemicalsafety/risk-management/best-available-techniques.htm>.

galīgajiem termiņiem. Tas šķiet piemērots laiks, lai izskatītu iespēju veikt pilnīgu RED novērtējumu.